

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Moldován, Marosi és Társai Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Marosi András ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, az S.B.G.K. Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Bajkai István ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. május 15. napján meghozott, 27.P.28.845/2005/17. számú ítélete ellen az alperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 12.000 (tizenkettőezer) forint fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 17.000 (tizenhétezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a személyiségi jog megsértése miatt indított perben megállapította, hogy az alperes azzal, hogy felperessel folytatott üzleti tárgyalásáról (felperes engedélye nélkül) hangfelvételt készített, és az azt rögzítő magnókazettát átadta ...nek, megsértette a felperes hangfelvétel védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta s kötelezte, hogy 15 napon belül bocsánatkérő levélben adjon elégtételt felperesnek; továbbá a PKKB ... számon indult eljárás jogerős befejezését követően semmisítse meg a fent utalt beszélgetés anyagát tartalmazó SONY MC 60 típusú kazettát, valamint kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 forint kártérítést.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak az Illetékhivatal külön felhívására 43.200 forint eljárási illetéket s 15 napon belül az alperesnek 35.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság hivatkozott a személyhez fűződő jogok megsértése iránti perben alkalmazandó Pp. 164. § (1) bekezdésén alapuló bizonyítási kötelezettségre, a Ptk. 75. § (1) bekezdésére, a Ptk. 80. §-ban foglaltakra és általánosságban rögzítette, hogy mindenki köteles a más személy hang- és képfelvételével kapcsolatos személyiségi jogait tiszteletben tartani, így nem készíthet a másik személlyel kapcsolatosan annak tudta nélkül hang illetve fényképfelvételt.

Az alperes által sem vitatottan a felperes engedélye nélkül készített hangfelvétel sérti a felperes személyhez fűződő jogát. A rendelkezésre álló bizonyítékok ugyanis nem támasztották alá, hogy az alperesnek a felperessel szemben jogai megóvása érdekében a hangfelvétel készítése útján történő bizonyíték megszerzése volt az egyetlen védekezési lehetőség, mert nem volt igazolt, hogy a felperes hitegette az alperest, s mivel a felperesnek nem is állt fenn kötelezettsége az alperes cége felé, mert az alperes nem a felperes által képviselt ...-vel, hanem a ... műsorszolgáltatójával állt szerződéses viszonyban, így a felperessel szemben nem volt olyan méltányolható jogi érdeke, aminek biztosítása, védelme érdekében rejtett bizonyíték készítésére jogot formálhatott volna.

Nem alapos az alperesi érvelés a közterületen elhelyezett videokamerákkal vont párhuzam tekintetében sem, mert ezekben az esetekben nem rejtett felvétel készítése történik, ugyanis a kamerák láthatóak.

Az alperes nem bizonyított tehát olyan érdekkört, ami a hangfelvétel elkészítését alappal indokolná.

Egyrészt nem bizonyította, hogy a felvétel készítésekor bűncselekmény leleplezése lett volna a célja, másrészt a felhasználás és a készítés önálló jogi kategóriák, egyik a másiktól függetlenül megvalósítható, így lehet a felhasználás jogszerű, mint jelent esetben a készítés pedig ennek ellenére jogellenes.

Bizonyításra került az is, hogy az alperes a hangfelvételt ...nek átadta úgy, hogy megfeleltetett arról, hogy a ... egykori vezetőjének átnyújtott tüntetési papírok között szerepel ez a kazetta, azonban ez a felelősség alól az alperest nem mentesíti, csak a vele szembeni kártérítési felelősségnél vehető figyelembe.

Nem valósított meg ugyanakkor többszörözést - ezért e körben a felelősség megállapítását az elsőfokú bíróság mellőzte --, mivel nem bizonyított, hogy az alperes készített volna CD vagy egyéb más másolatokat.

A felhasználás körében pedig azért utasította el a kereseti kérelmet, mert nem az alperes használta fel a büntetőeljárásban a hangfelvételt, hanem azt a magánvádló a bíróság felhívására csatolta, ami kizárja a jogellenességet, tehát a felhasználás az alperes részéről ily módon nem valósult meg.

A jogkövetkezmények körében az alperest kötelezte elnézést kérő levél megírására és elküldésére, valamint arra, hogy a jövőben az engedély nélkül készített felvétel felhasználásától tartózkodjon, ennek érdekében elrendelte, hogy a lefoglalt

hangkazettát a büntetőeljárás jogerős befejezését követően semmisítse meg a Ptk. 84. § (1) bekezdésének d) pontja alapján.

A nem vagyoni kártérítés körében hivatkozott a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, a 355. § (1) és (4) bekezdésére és ezen rendelkezéseket ismertette is.

Kifejtette, hogy a felperes kártérítés iránti igénye túlnyomórészt nem megalapozott, mert nem bizonyított olyan konkrét hátrányt, ami az alperesi magatartással okozati összefüggésben érte. Lényegében azt sérelmezte, hogy büntetőeljárás alanyává vált, ez azonban nem alapozza meg az alperes anyagi felelősségét, mert nem az alperes engedély nélküli hangfelvétel készítése, hanem saját kijelentései miatt kellett a bíróság előtt védekeznie, illetve cáfolnia azt, hogy nem tette meg azokat az állításokat.

A nem vagyoni kártérítés körében a Pp. 163. § (3) bekezdésére utalt és tekintettel arra, hogy a felperes intim szférájába az alperes jogtalanul hatolt be és a felvétel illetéktelen harmadik személy birtokába került, ami fokozta a felperest ért kényelmetlenségeket - 100.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, amely összeg meghatározásánál figyelembe vette azt is, hogy a kazetta továbbítása során az alperes gondatlanul és nem szándékosan járt el, ami a károkozó magatartás tárgyi súlyát csökkentette.

Értékelte azt is, hogy a felperes az elmaradt haszna tekintetében semmilyen bizonyítékot nem bocsátott a bíróság rendelkezésére, annak se jogi alapját, sem az alperesi jogsértéssel való okozati összefüggést nem igazolta. Amiatt pedig az alperes nem vonható felelősségre, hogy a felperest egy sértett személy beperelte és ezért védekeznie kellett illetve munkaidejében tárgyalásokon kellett megjelenie. Az ügyvédi munkadíjjal összefüggésben előterjesztett kártérítési igényt is elutasította, mert az perköltségként az adott eljárásban a jogszabály keretei közt érvényesíthető.

Jelen eljárásban felmerült perköltségről a pernyertesség-pervesztesség arányát figyelembe véve a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet, valamint a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezését, kérte annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Hivatkozott arra, hogy a ...-as számú büntetőeljárásban megállapítást nyert, hogy a felperes bűncselekményt követett el és megsértette ... becsületét. A per tárgyát képező hangfelvétel pedig ebben az eljárásban került felhasználásra.

Iratellenes, hogy a peres felek között nem állt fenn olyan jogviszony, amely hangfelvétel elkészítését indokolta volna, mert a felperes ígéreteit jogilag releváns hitegetésnek tekintette.

A ... a műsorok árát, a ... döntése miatt a...-nek nem tudta kifizetni, emiatt tüntetést szervezett a ... székháza előtt és kilátásba helyezte, hogy ezügyben Németországba is hajlandók elmenni. Erre a felperes - aki a ... részéről tárgyal - azt az ígéretet tette, hogy a ... egy faktoring céggel kivásároltatja a ... követelését.

Ennek bizonyítására készült a felvétel, miután az ígéreteket a felperes nem tartotta be. A beszélgetés tartalmának igazolásához az alperes által képviselt jogi

személynek nyomós magánérdeke fűződött, így bizonyított az az érdekkör, ami a hangfelvétel elkészítését indokolta.

Kitért arra is, hogy a felperes a hangfelvétel elkészítése és átadása miatt elszenvedett kényelmetlenség tekintetében nem terjesztett elő kárigényt kizárólag csak a büntetőeljárás miatt, amely vonatkozásában azonban az okozati összefüggés nem bizonyított.

Tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a nyilvánosság fogalmát, mert az csak akkor valósul meg, ha az átadott információról, tényről előre meg nem határozható számú személyek tudomást szereznek illetve annak lehetősége felmerül. Márpedig azzal, hogy a bűncselekmény sértettjének „véletlenszerűen átadta” a felvételt nem valósította meg a nyilvánosságra hozatalt, mert annak tartalmáról kizárólag a sértett szerzett tudomást.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy a büntetőeljárás még jogerősen nem zárult le és a perbeli hangfelvételt tartalmazó kazettát a bíróság az ítélethozatalkor figyelmen kívül hagyta, bizonyítékként nem értékelte.

Hangsúlyozta, hogy a felvételt nem a büntetőeljárást kezdeményező ..., hanem jelen per alperese készítette és annak eredetisége vitatható.

Állította, hogy nem áll fenn olyan jogviszony közte és az alperes között, ami a felvétel készítését indokolta volna, az alperes előadását a 2005. június 7-i tárgyalási jegyzőkönyv nem igazolja és e körben a bizonyítási kötelezettségének sem tett eleget.

A felvételek készítés nem volt jogszerű, mert ahhoz nem járult hozzá.

Az „üzleti hitegetés” körében előadta, hogy nem tett semmiféle ígéretet az alperesnek, csak a segítségét ajánlotta fel, amely egyébként eredménnyel járt, és ennek köszönhetően az alperesi társaság megmenekült a csőd elől.

Kiemelte, hogy a felvételek készítését nem teszi jogszerűvé nyomós magánérdekre való hivatkozás, mert a Ptk. 80. § (3) bekezdése szerint csak súlyos bűncselekmény miatt, büntetőeljárás alatt álló személy esetében létezhet ilyen magán vagy közérdek, ami pótolja a hozzájárulást.

Kiemelte, az 1994. évi XXXIV. törvény 97. § (1) bekezdésének i) pontjára utalással, hogy ellene nincs és nem is volt folyamatban olyan súlyos bűncselekmény miatt büntetőeljárás, ami a hangfelvétel készítését indokolta volna, illetőleg nem áll fenn az alperesnek méltánylást érdemlő magánérdeke sem.

A nem vagyoni kártérítés körében hivatkozott arra, hogy közismert és elismert közéleti személyiség és a kazetta nyomán indult büntetőeljárás jóhírnevét sértette, annak helyreállítása fáradtságot, idegeskedést és magánéletében feszültséget keltett. Kárigényét tehát a hangfelvétel készítésére, nyilvánosságra hozatalára, a büntetőeljárás megindítására, az alperes visszaélészerű magatartására alapozta, amelynek velejárója volt mind az a kellemetlenség, ami okozati összefüggésben keletkezett a hangfelvétel jogszerűtlen elkészítésével. Előadta, hogy ...nek mint kívülálló magánszemélynek történő átadás megvalósította a nyilvánosságra hozatalt, az nemcsak ..., hanem ügyvédje számára is még a büntetőeljárás megindulása előtt megismerhetővé vált. Kitért arra, hogy a hangfelvétel manipuláltságának jelen perben nincs relevanciája, mert a kereseti kérelem a visszaélészerű készítésre és nyilvánosságra hozatalra terjedt ki.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem keretei között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján és azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helyes jogi következtetést vont le és az arra alapított döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, ezért azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, indokolására is kiterjedően helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla általánosságban az alábbiakat emeli ki:

A Ptk. 75. § (1) bekezdése általánosságban írja elő, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

A hangfelvétellel kapcsolatos személyhez fűződő jogokat a Ptk. 80. §-a szabályozza, amelynek értelmében a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti más hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A Ptk. 80. § (2) bekezdése szerint pedig a hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

A jogszabály a hangfelvétel készítéséről külön nem rendelkezik, de a Ptk. 80. § (1) bekezdésének rendelkezéséből egyértelműen az következik, hogy a jogsértés megvalósulhat a hangfelvétel visszaéléssel történő elkészítésével is.

Jelen perben eldöntendő kérdés az volt, hogy az alperes részéről a hangfelvétel elkészítése jogellenesen vagy jogszerűen történt-e.

Nem vitatottan a beszélgetés, a hangfelvétel rögzítéséhez a felperes nem járult hozzá, ahhoz engedélyt sem írásban, sem szóban, sem ráutaló magatartással nem adott, a felvételkészítésről tudomással nem bírt, ezért egyértelműen megállapítható, hogy az alperes azt jogsértő módon készítette, és azzal visszaélést követett el.

A hangfelvétel a Ptk. 80. § (3) bekezdésének rendelkezése folytán, kivételesen hozzájárulás nélkül is készíthető illetve nyilvánosságra hozható büntetőeljárás alá vont személy esetén de csak akkor, ha ezt nyomós közérdek vagy méltányolható magánérdek indokolja; az eljárás súlyos bűncselekmény miatt indult; és a felhasználásra vonatkozó engedélyt az arra jogosult hatóság megadta. Ezen együttes feltételek bármelyikének hiánya a jogszerűséget kizárja.

Erre tekintettel nem fogadható el az alperes azon hivatkozása, hogy jogilag alátámasztott, nyomós magán, illetve gazdasági érdeke indokolta a felvételkészítést, ami kizárja a jogsértés, mert a Ptk. 80. § (3) bekezdése egyértelmű, együttes feltételrendszere nem valósult meg, azt az alperes nem bizonyította, így helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy az alperes megsértette a felperes hangfelvételéhez fűződő személyiségi jogát.

A hozzájárulásban megnyilvánuló rendelkezési jogosultság körébe tartozik a hangfelvétel felhasználásának, nyilvánosságra hozatalának engedélyezése.

A nyilvánosságra hozatalnak minősül az, ha az érintett személy engedélye nélkül azt forgalomba hozzák, közzéteszik, többszörözik, másnak átadják, vagy lejátszák.

Az alperes - bár nem szándékosan -, de az engedély nélkül készített felvételt átadta ...nek, aki illetéktelen harmadik személynek minősül, s mivel az alperes e körben sem rendelkezett a felperes kifejezett, határozott hozzájáruló nyilatkozatával, ezért az átadással megvalósította a jogsértést. Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy a személyhez fűződő jog megsértése szempontjából nincs jogi relevanciája annak, hogy az alperes szándékosan vagy gondatlanul járt el, mert az a jogsértő személy magatartásának felróhatóságától, szándékától, tévedésétől független.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma több közzétett eseti döntésében kifejtette, hogy a visszaéléssel készített hangfelvételnek bírósági vagy szabálysértési eljárásban bizonyítékként való előterjesztése esetén a felhasználás szempontjából közömbös az, hogy a felvétel elkészítése a személyiségi jogok megsértésével történt-e, mert a bíróság vagy más hatóság előtt folyó eljárásban az igazság érvényesülésének biztosítása közérdek, és a bizonyítás ezt a célt szolgálja. Jelen perben azonban ezt nem kellett figyelembe venni, mert a büntetőeljárás során a hangfelvétel felhasználója nem jelen per alperese volt.

A Fővárosi Ítéltábla fellebbezés hiányában a hangfelvétel többszörözése, a jogsértő felhasználás és felperes vagyoni és részben a nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmét elutasító elsőfokú bírósági határozatot nem érinti.

A 100.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezés körében kiemeli, hogy a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja, a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésének rendelkezéseit figyelembe véve a személyhez fűződő jogok megsértése esetén a sérelmet szenvedett személy az általános szabályok szerint igényelhet kártérítést. Ennek megfelelően a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint bizonyítania kell, hogy a jogsértés miatt, azzal releváns okozati összefüggésben nem vagyoni hátrány érte.

Ezen kívül a nem vagyoni kártérítés körében az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatát és a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján kialakult bírói gyakorlatot kell irányadónak tekinteni, amely szerint a nem vagyoni kártérítés mértékének megállapításánál figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, a jogsértés tárgyi súlyát és a bekövetkezett jogkövetkezményeket.

A nem vagyoni kár lényegében az adott személyiség értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, mértékének pedig ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen irányú változást idézett elő a jogsérelmet szenvedett félnél, mennyiben járt olyan következménnyel, hogy az adott személyről kedvezőtlen értékítélet alakuljon ki, és ez mennyiben hatott ki társadalmi megítélésére.

A nem vagyoni kár esetén az elszenvedett sérelem és annak mértéke általában nehezen bizonyítható.

A jogsértéssel okozati összefüggésben nem vagyoni kártérítés megítélésére nemcsak akkor van lehetőség, ha a sérelmet szenvedett személy tételesen igazolja nem vagyoni hátrányait, a bíróság ugyanis a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján külön bizonyítás nélkül elfogadja az olyan hátrány bekövetkeztét, amely köztudomású ténynek tekinthető.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság is elfogadta a felperesnek a kényelmetlenségekre, a magánszférájába való jogtalan behatolásra, a hangfelvétel illetéktelen személynek való átadásával járó kellemetlenségekre történő hivatkozását és a Pp. 206. § (3) bekezdésére tekintettel a mérlegeléssel megállapított nem vagyoni kártérítés összegét a jogsértés tárgyi súlyával arányban állónak ítélte meg.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségekről a Pp. 239. §-án keresztül is érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre is.

Az ügyvédi munkadíj tartalmazza az áfát is.

Budapest, 2007. január 16.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.  
a tanács elnöke

. Győriné dr. Maurer Amália s. k.  
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.  
bíró

A kiadmány hitelül:  
tisztviselő